

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)
den 27 oktober 1998*

I mål C-51/97,

angående en begäran enligt protokollet av den 3 juni 1971 om domstolens tolkning av konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, från Cour de cassation (Frankrike), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Réunion européenne SA m. fl.

och

Spliethoff's Bevrachtingskantoor BV,

kaptenen på fartyget "Alblasgracht V002",

angående tolkningen av artikel 5.1 och 5.3 samt artikel 6 i den ovannämnda konventionen av den 27 september 1968 (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde (EGT L 304, s. 1, och i dess ändrade lydelse, s. 77; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 14), enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde (EGT L 388, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 26) och enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde (EGT L 285, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 43),

meddelar

* Rättegångsspråk: franska.

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-P. Puissochet samt domarna J. C. Moitinho de Almeida (referent) och C. Gulmann,

generaladvokat: G. Cosmas,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Spliethoff's Bevrachtungskantoor BV och kaptenen på fartyget "Alblasgracht V002", genom advokaten D. Le Prado, Paris,
- Frankrikes regering, genom K. Rispal-Bellanger, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och J.-M. Belorgey, chargé de mission, samma avdelning, båda i egenskap av ombud,
- Tysklands regering, genom P. Gass, Ministerialdirigent, förbundsjustitieministeriet, i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske rådgivaren J. L. Iglesias, i egenskap av ombud, biträdd av advokaten H. Lehman, Paris,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 5 februari 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande

följande

Dom

- 1 Cour de cassation har genom beslut av den 28 januari 1997, som inkom till domstolen den 7 februari samma år, med stöd av protokollet av den 3 juni 1971 om domstolens tolkning av konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, ställt fyra frågor om tolkningen av artikel 5.1 och 5.3 samt artikel 6 i den ovannämnda konventionen av den 27 september 1968 (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde (EGT L 304, s. 1, och i dess ändrade lydelse, s. 77; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 14), enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde (EGT L 388, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 26) och enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde (EGT L 285, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 43, nedan kallad konventionen).

- 2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan å ena sidan nio försäkringsbolag och försäkringsbolaget Réunion européenne (nedan kallade försäkringsbolagen), som har övertagit rättigheterna av bolaget Brambi fruits (nedan kallat Brambi) med säte i Rungis (Frankrike), och å andra sidan Spliethoff's Bevrachtungskantoor BV, med säte i Amsterdam (Nederländerna), och kaptenen på fartyget Alblasgracht V002, med hemvist i Nederländerna. Tvisten har uppkommit till följd av att en last med 5 199 kartonger päron som svarandena skulle leverera till Brambi visade sig vara skadad vid framkomsten.

Konventionen

- 3 Artikel 2 första stycket i konventionen har följande lydelse:

”Om inte annat föreskrivs i denna konvention, skall talan mot den som har hemvist i en konventionsstat väckas vid domstol i den staten, oberoende av i vilken stat han har medborgarskap.”

- 4 Vidare har artikel 3 första stycket följande lydelse:

”Talan mot den som har hemvist i en konventionsstat får väckas vid domstol i en annan konventionsstat endast med stöd av bestämmelserna i avsnitt 2 till 6 i denna avdelning.”

- 5 Artikel 5 i konventionen har följande lydelse:

”Talan mot den som har hemvist i en konventionsstat kan väckas i en annan konventionsstat

1. om talan avser avtal, vid domstolen i den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts eller skall uppfyllas...

...

3. om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden, vid domstolen i den ort där skadan inträffade,

...”

6 I artikel 6.1 i konventionen anges att talan mot denna svarande, om han är en av flera svaranden, även kan väckas vid domstol där någon av svarandena har hemvist.

7 Slutligen anges följande i artikel 22:

”Om käromål som har samband med varandra är väckta vid domstolar i olika konventionsstater och målen prövas i första instans, får varje domstol utom den vid vilken talan först väckts låta handläggningen av målet vila.”

Twisten vid den nationella domstolen

8 De varor som ligger till grund för tvisten vid den nationella domstolen transporterades i åtta kylcontainrar från Melbourne (Australien) till Rotterdam (Nederländerna) ombord på fartyget Alblasgracht V002 med stöd av ett innehavarkonossement utfärdat den 8 maj 1992 i Sydney (Australien) av bolaget Refrigerated container carrier PTY Ltd (nedan kallat RCC), med säte i Sydney. Därefter transporterades varorna med långtradare med stöd av en internationell vägtransportfraktsedel från Rotterdam till Rungis (Frankrike), där Brambi konstaterade att varorna var skadade. Skadorna hade uppkommit till följd av att frukten hade mognat i förtid på grund av ett avbrott i kylkedjan.

- 9 Försäkringsbolagen ersatte den skada som Brambi åsamkats. Försäkringsbolagen övertog sedan Brambis rättigheter och väckte skadeståndstalan mot RCC, som enligt brevhuvudet utfärdade det konossement som avsåg sjötransporten, mot Spliethoff's Bevrachtungskantoor BV, som ombesörjde sjötransporten trots att det inte omnämns i konossementet, och slutligen mot kaptenen på fartyget Alblasgracht V002, i egenskap av redare, befraktare och ägare av detta fartyg, vid Tribunal de commerce de Créteil, i vars domsaga Rungis ligger.
- 10 Genom beslut av den 17 maj 1994 förklarade Tribunal de commerce de Créteil sig behörig att pröva käromålet mot RCC med motiveringen att varorna skulle levereras till Brambi i Rungis. Däremot ansåg den sig inte behörig enligt artikel 5.1 i konventionen att pröva käromålet mot Spliethoff's Bevrachtungskantoor BV och mot kaptenen på fartyget Alblasgracht V002 med motiveringen att det inte var fråga om en kombinerad transport från Melbourne till Rungis, eftersom en internationell vägtransportfraktsedel hade upprättats för transporten mellan Rotterdam och Rungis. Tribunal de commerce de Créteil avvisade följaktligen talan i den del som avsåg tvisten mellan å ena sidan försäkringsbolagen och å andra sidan Spliethoff's Bevrachtungskantoor BV och kaptenen på fartyget Alblasgracht V002 och hänvisade till domstolar i Rotterdam, som är den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen, eller till domstolar i Amsterdam eller i Sydney med stöd av artikel 6.1 i konventionen enligt vilken talan mot svaranden, om han är en av flera svaranden, även kan väckas vid domstol där någon av svarandena har hemvist.
- 11 Cour d'appel de Paris bekräftade genom dom av den 16 november 1994 att Tribunal de commerce de Créteil inte har internationell behörighet att pröva käromålen mot Spliethoff's Bevrachtungskantoor BV och mot kaptenen på fartyget Alblasgracht V002. Försäkringsbolagen överklagade då ärendet till Cour de cassation och gjorde gällande att det inte var styrkt att Brambi hade ingått avtal med dessa svaranden och att Cour d'appel med avseende på dessa svaranden inte skulle ha tillämpat artikel 5.1 i konventionen. Enligt försäkringsbolagen skulle Cour d'appel ha tillämpat artikel 5.3 i konventionen om behörighet att pröva talan som avser skadestånd utanför avtalsförhållanden.

- 12 Försäkringsbolagen gjorde i andra hand gällande att tvisten var odelbar, eftersom både RCC, Spliethoff's Bevrachtungskantoor BV och kaptenen på fartyget Alblasgracht V002 hade deltagit i utförandet av samma transport. Tribunal de commerce de Créteil skulle följaktligen ha förklarat sig behörig att pröva tvisten i och med att den ansåg sig behörig att pröva käromålet mot RCC.
- 13 Eftersom Cour de cassation ansåg att tolkningen av konventionen är avgörande för tvistens lösning, beslutade den att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
- 1) När en mottagare av varor som har skadats vid sjötransport och påföljande marktransport, eller försäkringsbolaget som övertar dennes rättigheter efter att ha ersatt skadan, väcker talan med stöd av ett konossement som täcker sjötransporten och kräver ersättning för skadan, inte av den person som utfärdade detta dokument på ett papper med dennes brevhuvud, utan av den person som sökanden, på grundval av transportavtalet, anser vara den egentliga sjötransportören, omfattas i så fall denna talan, på grund av detta transportavtal eller på grund av andra skäl, av bestämmelserna om talan som avser avtal i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen?
 - 2) Om den föregående frågan besvaras nekande, anses talan avse skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 5.3 i konventionen eller är det lämpligt att tillämpa behörighetsregeln i artikel 2 i konventionen enligt vilken domstolarna i den stat inom vars territorium svaranden har sitt hemvist är behöriga?
 - 3) Om talan skall anses avse skadestånd utanför avtalsförhållanden, kan den ort där mottagaren efter sjötransporten och den påföljande marktransporten enbart konstaterar att skador uppkommit på de levererade varorna anses utgöra, och på vilka villkor, den ort där skadan uppkom, vilken enligt domstolens dom av den 30 november 1976 i mål 21/76, Bier mot Mines de Potasse d'Alsace (REG 1976, s. 1735; svensk specialutgåva, volym 3, s. 209), skall anses vara 'den ort där skadan inträffade' i den mening som avses i artikel 5.3 i konventionen?

- 4) Kan talan väckas mot en svarande med hemvist inom en konventionsstats territorium i en annan konventionsstat vid den domstol där talan anhängiggjorts mot en annan svarande som inte har hemvist i någon konventionsstat, på den grunden att tvisterna är odelbara och inte bara har ett samband med varandra?"

Den första och den andra frågan

- 14 Enligt Spliethoff's Bevrachtungskantoor BV och kaptenen på fartyget Alblasgracht V002 avser tvisten avtal i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen, eftersom den talan som väckts mot dem är baserad på ett konossement, vilket utgör beviset för ett transportavtal.
- 15 Det framgår av domstolens fasta rättspraxis (dom av den 22 mars 1983 i mål 34/82, Peters, REG 1982, s. 987, punkterna 9 och 10, svensk specialutgåva, volym 7, dom av den 8 mars 1988 i mål 9/87, Arcado, REG 1988, s. 1539, punkterna 10 och 11, och dom av den 17 juni 1992 i mål C-26/91, Handte, REG 1992, s. I-3967, punkt 10, svensk specialutgåva, volym 12) att begreppet "talan avser avtal" i artikel 5.1 i konventionen skall tolkas autonomt med hänsyn framför allt till konventionens systematik och syften för att säkerställa att konventionen tillämpas enhetligt i samtliga konventionsstater. Detta begrepp kan således inte förstås som en hänvisning till hur det rättsförhållande som är föremål för prövning vid den nationella domstolen betecknas enligt tillämplig nationell rätt.
- 16 Det framgår vidare av fast rättspraxis att den allmänna principen enligt konventionens systematik är att domstolarna i den konventionsstat i vilken svaranden har hemvist är behöriga och att det endast är som undantag från denna princip som konventionen innehåller föreskrifter om två situationer, som uppräknas på ett uttömmande sätt, i vilka talan mot svaranden kan eller skall väckas vid domstol i en annan konventionsstat. Följaktligen kan de behörighetsregler som utgör undantag från denna allmänna princip inte ge upphov till en tolkning som går längre än

de fall som konventionen avser (se bland annat dom av den 3 juli 1997 i mål C-269/95, Benincasa, REG 1997, s. I-3767, punkt 13).

- 17 Härav följer, i likhet med vad domstolen påpekade i punkt 15 i domen i det ovan nämnda målet Handte, att begreppet "talan avser avtal" i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen inte kan förstås på så sätt att det omfattar en situation i vilken det inte föreligger någon förpliktelse som en part frivilligt åtagit sig gentemot en annan.
- 18 I förevarande fall framgår det av den undersökningsutredning som gjorts av de nationella domstolarna i första och andra instans att det innehavarkonossement som RCC utfärdat täcker varans sjötransport till Rotterdam, som är den hamn där varorna skulle lossas och levereras, samt att det anges i konossementet att Brambi är den person som skall meddelas att varorna har anlänt och att varorna skulle transporteras med fartyget Alblasgracht V002.
- 19 Det skall således konstateras att det inte med stöd av nämnda konossement går att fastställa att det föreligger ett frivilligt ingånget avtal mellan å ena sidan Brambi och å andra sidan Spliethoff's Bevrachtungskantoor BV och kaptenen på fartyget Alblasgracht V002, vilka enligt försäkringsbolagen utgör varans egentliga sjötransportörer.
- 20 Under dessa villkor kan inte den talan som försäkringsbolagen väckt mot de sistnämnda anses utgöra en talan som avser avtal i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen.
- 21 Det skall vidare undersökas huruvida en sådan talan kan anses utgöra en talan som avser skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 5.3 i nämnda konvention.

- 22 Det skall i detta hänscende påpekas att domstolen har slagit fast i dom av den 27 september 1988 i mål 189/87, Kalfelis (REG 1988, s. 5565, punkt 18; svensk specialutgåva, volym 9) att begreppet "skadestånd utanför avtalsförhållanden" enligt artikel 5.3 i konventionen skall betraktas som ett autonomt begrepp som omfattar varje talan som syftar till att gentemot svaranden göra gällande ett ansvar som inte är hänförligt till ett "avtal" enligt artikel 5.1.
- 23 Så är fallet i målet vid den nationella domstolen. En talan varigenom försäkringsbolag, som övertagit rättigheterna av mottagaren av varor som skadats i samband med sjötransport och påföljande marktransport, begär ersättning för den uppkomna skadan, med stöd av det konossement som täcker sjötransporten, av de personer som försäkringsbolagen anser vara de egentliga sjötransportörerna, avser i själva verket att ställa de sistnämnda till ansvar för det inträffade. Såsom framgår av punkt 18—20 i denna dom avser inte en sådan talan ett "avtal" i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen.
- 24 Det skall under dessa omständigheter konstateras att en sådan talan skall anses utgöra en talan som avser skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 5.3 i nämnda konvention. Följaktligen är den allmänna principen i artikel 2 första stycket i konventionen att talan skall väckas vid domstol i den stat där svaranden har sitt hemvist inte tillämplig i förevarande fall.
- 25 Behörigheten för domstolen i den ort där skadan inträffade att pröva talan som avser skadestånd utanför avtalsförhållanden fastslås bland de "särskilda behörighetsregler" som räknas upp i artiklarna 5 och 6 i konventionen, vilka utgör undantag från den allmänna principen i artikel 2 första stycket.
- 26 De två första frågorna skall följaktligen besvaras på så sätt att när en mottagare av varor som har skadats vid sjötransport och påföljande marktransport, eller försäkringsbolagen som övertar dennes ersättningsanspråk efter att ha ersatt skadan, väcker talan med stöd av ett konossement som täcker sjötransporten och kräver ersättning för skadan, inte av den person som utfärdade detta dokument på ett

papper med dennes brevhuvud, utan av den person som sökanden, på grundval av transportavtalet, anser vara den egentliga sjötransportören, omfattas inte denna talan av bestämmelserna om avtal i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen, utan anses utgöra en talan som avser skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 5.3 i nämnda konvention.

Den tredje frågan

- 27 Säsom domstolen vid flera tillfällen har framhållit (se domen i det ovannämnda målet *Mines de potasse d'Alsace*, punkt 11, dom av den 11 januari 1990 i mål C-220/88, *Dumez France och Tracoba*, REG 1990, s. I-49, punkt 17, dom av den 7 mars 1995 i mål C-68/93, *Shevill m. fl.*, REG 1995, s. I-415, punkt 19, och dom av den 19 september 1995 i mål C-364/93, *Marinari*, REG 1995, s. I-2719, punkt 10), bygger regeln om särskild behörighet i artikel 5.3 i konventionen — där valet beror på sökanden — på att det finns en speciellt nära anknytning mellan en tvist och andra domstolar än den i den ort där svaranden har hemvist, vilken motiverar att dessa domstolar tillerkänns behörighet för att uppnå god rättskipning och ett ändamålsenligt förfarande.
- 28 Det skall vidare påpekas att domstolen i punkterna 24 och 25 i domen i det ovannämnda målet *Mines de potasse d'Alsace* och i punkt 20 i domen i det ovannämnda målet *Shevill m. fl.* fastslog att, för det fall att den ort där handlingen företagits som skulle kunna medföra ett skadeståndsansvar utanför avtalsförhållanden och den ort där handlingen orsakat en skada inte sammanfaller, skall uttrycket ”den ort där skadan inträffade” i artikel 5.3 i konventionen förstås på så vis att det omfattar både orten där skadan uppkom och orten där den skadevållande händelsen inträffade, så att käranden kan välja att väcka talan mot svaranden vid domstolen i någon av dessa orter.
- 29 Domstolen fastslog i punkt 13 i domen i det ovannämnda målet *Marinari* att den valmöjlighet som erbjuds sökanden inte kan utsträckas längre än till de särskilda omständigheter som motiverar den, för att inte den allmänna principen i artikel 2

första stycket i konventionen — att domstolarna i den konventionsstat inom vars territorium svaranden har hemvist är behöriga — skall bli meningslös och för att inte, förutom i fall som är uttryckligen föreskrivna, leda till att domstolen på sökandens hemvist tillerkänns behörighet. Denna behörighet förkastades av konventionens upphovsmän, eftersom nationella bestämmelser, i vilka föreskrivs att sådana domstolar är behöriga i förhållande till svarande som har sitt hemvist inom en konventionsstats territorium enligt artikel 3 andra stycket, inte godtas.

30 Härav drog domstolen slutsatsen i punkt 14 i nämnda dom att även om det sålunda medges att begreppet "den ort där skadan inträffade" enligt artikel 5.3 i konventionen kan avse både den ort där skadan uppkom och den ort där den skadevållande händelsen inträffade, kan detta begrepp likväl inte tolkas extensivt i sådan utsträckning att det omfattar varje ort där man kan märka de skadliga följderna av en händelse som redan har förorsakat en skada som faktiskt uppkom på en annan ort.

31 Av samma skäl fastslog domstolen i det ovannämnda målet *Dumez France och Tracoba* att behörighetsregeln i artikel 5.3 i konventionen inte kan tolkas så, att den tillåter en käreande, som påstår sig ha lidit en skada som han gör gällande är en följd av den skada som andra personer direkt har lidit till följd av den skadevållande händelsen, att väcka talan mot skadevållaren vid domstolen i den ort där han själv har konstaterat skadan på sin egendom.

32 Det framgår av det ovan anförda att en mottagare av varor, som efter sjötransporten och den påföljande marktransporten konstaterar att skada uppkommit på de levererade varorna, kan väcka talan mot den person han anser vara den egentliga sjötransportören antingen vid domstolen i den ort där skadan uppkom eller vid domstolen i den ort där den skadevållande händelsen inträffade.

33 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 54—56 i sitt förslag till avgörande kan det vara svårt eller omöjligt att fastställa var den skadevållande händelsen

inträffade när det är fråga om en sådan internationell transport som den i målet vid den nationella domstolen. I ett sådant fall åligger det mottagaren av de skadade varorna att väcka talan mot den egentliga sjötransportören vid domstolen i den ort där skadan uppkom. Det skall i detta hänseende påpekas att beträffande en sådan internationell transport som den i målet vid den nationella domstolen kan den ort där skadan uppkom varken anses vara den ort dit varorna slutligen levererats, vilken i likhet med vad kommissionen har påpekat kan komma att ändras under transporten, eller den ort där skadan upptäcktes.

- 34 Om mottagaren skulle tillåtas att väcka talan mot den egentliga sjötransportören vid domstolen i den ort dit varorna slutligen levererats eller vid domstolen i den ort där skadan upptäcktes, skulle detta oftast medföra att talan kan väckas vid domstolen i den ort där sökanden har sitt hemvist. Konventionens upphovsmän förkastade dock denna behörighet utom i de fall då den uttryckligen föreskrivs (se i detta hänseende domen i det ovannämnda målet *Dumez France och Tracoba*, punkterna 16 och 19, och dom av den 19 januari 1993 i mål C-89/91, *Shearson Lehman Hutton*, REG 1993, s. I-139, punkt 17). En sådan tolkning av konventionen skulle vidare leda till att behörig domstol utpekats till följd av osäkra och slumpmässiga omständigheter, vilket är oförenligt med konventionens ändamål, som är att ange bestämda och förutsägbara behörighetsregler (se i detta hänseende domen i de ovannämnda målen *Marinari*, punkt 19, och *Handte*, punkt 19).
- 35 När det är fråga om en sådan internationell transport som den i målet vid den nationella domstolen kan orten där skadan uppkom endast vara den ort där den egentliga sjötransportören skall leverera varorna.
- 36 En sådan ort uppfyller nämligen de krav på förutsebarhet och bestämdhet som uppställs i konventionen och orten har en speciellt nära anknytning till tvisten vid den nationella domstolen. För att uppnå god rättskipning och ett ändamålsenligt förfarande är det därför befogat att domstolen i denna ort anses utgöra behörig domstol.

- 37 Den tredje frågan skall följaktligen besvaras på så sätt att den ort där mottagaren av varorna efter sjötransporten och den påföljande marktransporten enbart konstaterar att skada uppkommit på de levererade varorna inte kan anses utgöra "den ort där skadan inträffade" i den mening som avses i artikel 5.3 i konventionen, såsom denna har tolkats av domstolen.

Den fjärde frågan

- 38 Det skall inledningsvis konstateras att konventionen inte använder sig av begreppet "odelbar" tvist utan endast av det begrepp som används i artikel 22, nämligen käromål "som har samband med varandra".

- 39 I likhet med vad domstolen fastställde i dom av den 24 juni 1981 i mål 150/80, Elefanten Schuh (REG 1981, s. 1671, punkt 19), har artikel 22 i konventionen som syfte att reglera käromål som har samband med varandra och som väcks vid domstolar i olika konventionsstater. Bestämmelsen innehåller inga behörighetsregler och fastställer i synnerhet inte någon behörighet för en domstol i en konventionsstat att uttala sig om ett käromål som har samband med ett annat käromål som har väckts vid denna domstol i enlighet med konventionens regler.

- 40 I nämnda dom fastställde domstolen att artikel 22 i konventionen endast kan tillämpas då käromål som har samband med varandra har väckts vid domstolar i två eller flera konventionsstater.

- 41 Det framgår emellertid av handlingarna i målet att separata käromål inte har väckts vid domstolar i olika konventionsstater, vilket i vart fall innebär att villkoren för tillämpning av artikel 22 inte är uppfyllda.

- 42 Det skall vidare erinras om att enligt artikel 3 i konventionen får talan mot den som har hemvist i en konventionsstat väckas vid domstol i en annan konventionsstat endast med stöd av bestämmelserna i avsnitt 2—6 i avdelning II.
- 43 Bland dessa bestämmelser förekommer artikel 6.1 i konventionen enligt vilken talan mot svaranden även kan väckas, ”om han är en av flera svaranden, vid domstol där någon av svarandena har hemvist”.
- 44 Som framgår av själva ordalydelsen av artikel 6.1 är denna endast tillämplig om den aktuella tvisten väcks vid domstol i den ort där någon av svarandena har hemvist.
- 45 Detta är inte fallet i målet vid den nationella domstolen.
- 46 Det skall i detta hänseende påpekas att den rättssäkerhet som konventionen syftar till inte uppnås om det faktum, att domstolen i en konventionsstat anser sig behörlig att pröva ett mål mot en av svarandena som inte har hemvist i en konventionsstat, medför att det går att väcka talan mot en annan svarande med hemvist i en konventionsstat vid samma domstol, utöver de fall som anges i konventionen, och således beröva honom möjligheten att utnyttja de skyddsregler som uttalas i konventionen.
- 47 Det skall i vart fall påpekas att undantaget i artikel 6.1 i konventionen från principen att talan skall väckas vid domstol i den stat där svaranden har sitt hemvist skall tolkas på så sätt att undantaget inte kan ifrågasätta själva principen, bland annat genom att ge sökanden möjlighet att väcka talan mot flera svarande endast i syfte att en av dessa svarande skulle undandras lagföring vid domstol i den stat där han har sitt hemvist (domen i ovannämnda målet Kalfelis, punkterna 8 och 9).

- 48 Efter att ha erinrat om att artikel 6.1 i konventionen i likhet med artikel 22 syftar till att undvika att det i de enskilda konventionsstaterna meddelas avgöranden som sinsemellan är oförenliga, fastställde domstolen i det ovannämnda målet Kalfelis att det, för att artikel 6.1 i konventionen skall kunna tillämpas, måste finnas ett sådant samband mellan de olika käromål som en och samma sökande väckt mot olika svarande, att en gemensam dom för dessa käromål är påkallad för att undvika risken att oförenliga avgöranden meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar.
- 49 I detta hänseende fastslog domstolen även i nämnda dom att en domstol som i enlighet med artikel 5.3 i konventionen är behörig att pröva en talan i den del denna grundas på utomobligatoriskt skadeståndsansvar inte är behörig att pröva ifrågavarande talan i den del den inte grundas på ett sådant ansvar.
- 50 Det framgår av det ovan anförda att två krav i samma mål som inte riktar sig till samma svarande, där det ena kravet grundar sig på ett avtalsrättsligt ansvar och det andra kravet på utomobligatoriskt skadeståndsansvar, inte kan anses ha ett samband med varandra.
- 51 Det skall slutligen erinras, som domstolen har gjort i punkt 20 i domen i det ovannämnda målet Kalfelis, om att det visserligen finns nackdelar med att olika domstolar avgör olika delar av samma tvist, men dels har käranden alltid möjlighet att föra upp hela sin talan till prövning vid den domstol där svaranden har sitt hemvist, dels kan den domstol vid vilken talan först väckts i enlighet med artikel 22 i konventionen under vissa omständigheter pröva tvisten i sin helhet då det föreligger samband mellan käromål som väckts vid olika domstolar.
- 52 Den fjärde frågan skall följaktligen besvaras på så sätt att artikel 6.1 i konventionen skall tolkas så, att talan inte kan väckas mot en svarande med hemvist inom en konventionsstats territorium i en annan konventionsstat vid den domstol där talan

anhängiggjorts mot en annan svarande som inte har hemvist i någon konventionsstat på den grunden att tvisterna är odelbara och inte bara har ett samband med varandra.

Rättegångskostnader

- 53 De kostnader som har förorsakats den franska och den tyska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 28 januari 1997 har ställts av Cour de cassation — följande dom:

- 1) När en mottagare av varor som har skadats vid sjötransport och påföljande marktransport, eller försäkringsbolagen som övertar dennes ersättningsanspråk efter att ha ersatt skadan, väcker talan med stöd av ett konossement som täcker sjötransporten och kräver ersättning för skadan, inte av den person som utfärdade detta dokument på ett papper med dennes brevhuvud, utan av den person som sökanden, på grundval av transportavtalet, anser vara den egentliga sjötransportören, omfattas inte denna talan av bestäm-

melserna om avtal i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde, enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde och enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde, utan denna talan anses utgöra en talan som avser skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 5.3 i nämnda konvention.

- 2) Den ort där mottagaren av varorna efter sjötransporten och den påföljande marktransporten enbart konstaterar att skada uppkommit på de levererade varorna kan inte anses utgöra "den ort där skadan inträffade" i den mening som avses i artikel 5.3 i konventionen av den 27 september 1968, såsom denna har tolkats av domstolen.

- 3) Artikel 6.1 i konventionen av den 27 september 1968 skall tolkas så, att talan inte kan väckas mot en svarande med hemvist inom en konventionsstats territorium i en annan konventionsstat vid den domstol där talan förs mot en annan svarande som inte har hemvist i någon konventionsstat på den grunden att tvisterna är odelbara och inte bara har ett samband med varandra.

Puissochet

Moitinho de Almeida

Gulmann

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 27 oktober 1998.

R. Grass

J.-P. Puissochet

Justitiesekreterare

Ordförande på tredje avdelningen